

## แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

### The guideline for academic management in schools of phrasatpayaphai cluster under the office of secondary educational service area 25

กัมพล ขันทะวงษ์ (Kampon Khantawong) \*

เสาวณี ตริพุทธิรัตน์ (Saowanee Treputtharat, Pd.D.) \*\*

#### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการและเพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือสถานศึกษาใน สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ ปีการศึกษา 2554 จำนวน 8 แห่ง โดยมีการดำเนินการวิจัยเป็นสองระยะคือ ระยะแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่สอง เป็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และเขียนเป็นความเรียง

#### ผลการวิจัยมีดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การนิเทศการศึกษา
2. ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
3. แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา มีดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา: แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร, พัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร, ดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้: พัฒนาครูให้เข้าใจแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้, วิเคราะห์หลักสูตรและศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล, จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน: กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา, วัดผล ประเมินผลเทียบโอนและอนุมัติผลการเรียน, พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา: พัฒนาครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ

**คำสำคัญ:** การบริหารงานวิชาการ แนวทาง สถานศึกษา

**Keywords:** Academic Management, Guideline, School

\* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

\*\* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การศึกษา, ส่งเสริมจัดหา ผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อใช้ในระบบการจัดการเรียนรู้, ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา: สร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจแก่ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ, แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดหน้าที่ในกระบวนการนิเทศอย่างชัดเจน, ดำเนินการนิเทศภายในให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่อง เป็นระบบและมีกระบวนการ

### Abstract

The purpose of this research were: to study academic management condition and problem in the school's academic management. To study the guideline for academic management in schools of Phrasatpayaphai Cluster Under the office of secondary educational service area 25. The participants were 8 of Phrasatpayaphai cluster under the office of secondary educational service area 25 in 2011. There were two phases in this research: 1) collecting quantity data using questionnaires, then analyzed the data through computer program using statistic value of percentage mean and standard deviation. 2) Focus Group Discussion on to study the guidelines for academic management in schools. The data were analyzed and interpreted by content analysis.

The result of this research were as follows:

1. The academic management condition in schools of Phrasatpayaphai cluster was at a high level: the most average was educational measurement, evaluation and transferation. The least average was educational supervision.
2. The academic management problems in schools of Phrasatpayaphai cluster was at a medium level: The most average school curriculum development. The least average was educational measurement, evaluation and transferation.
3. The guidelines for academic management in schools were: The school's curriculum development by organizing curriculum committee, developing the school's members to know and understand curriculum, and well manage in the substance of school curriculum. The learning process development by developing or training all teachers to understand about theory about learning process . The educational measurement, evaluation and transferation by providing the regulation of curriculum measurement and evaluation. The measurement, evaluation, transferation and a result of school be done, and develop educational measurement and evaluation tools regularly. The development in educational media, innovation technologies by developing all teachers and member to know well about educational media, innovation and technologies. Promoting and proving educational medias, innovations and technologies to use in learning process. Using educational medias, innovations and technologies. The educational supervision: The teacher and school members should have awareness and understand in supervision process. The school should clearly assign the committee of supervision in school. And most of all, the school should manage internal educational supervision under system and process.

## ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 เป็นกฎหมายแม่บทที่กำหนดไว้ในมาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ ประกอบกับในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 มาตรา 24 ได้บัญญัติไว้ว่าการจัดการเรียนรู้ให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

โรงเรียนเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนและสังคมภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารโรงเรียนต้องตระหนักและเข้าใจในหลักการบริหาร

การจัดการศึกษา โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยวิธีการที่หลากหลายในอันที่จะส่งผลให้โรงเรียนพัฒนาสู่มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานโรงเรียน งานด้านวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2546)

งานวิชาการเป็นหัวใจของสถาบันการศึกษาทุกระดับไม่ว่าจะเป็นมหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือโรงเรียน การจะดูว่าสถาบันใดมีมาตรฐาน ก็มักเอาผลงานทางวิชาการเป็นสำคัญ งานวิชาการในโรงเรียนจึงเป็นกิจกรรมทุกชนิด ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพที่สุด (เสาวณี ตรีพุทธรัตน์, 2554) การบริหารงานวิชาการถือเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการจัดการศึกษา ผลการประเมินของโครงการศึกษา แนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ พ.ศ. 2550 ที่ประเมินจากกลุ่มตัวอย่างเด็ก ๆ จากทั่วประเทศแล้ว จะพบว่าเด็กไทยนั้นยังด้อยกว่าเด็กต่างชาติอยู่มาก ผลการประเมินนี้ได้จากโครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ พ.ศ. 2550 (Trends in International Mathematics and Science Study 2007; TIMSS 2007 อ้างถึงใน หนังสือพิมพ์โลกวันนี้, 2551) ซึ่งเป็นโครงการของสมาคมนานาชาติเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (The International Association for the Evaluation of Educational Achievement หรือ IEA) หากจะเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กไทยในการประเมินเมื่อปี 2542 กับปี 2550 พบว่าปี 2550 เด็กไทยมีคะแนนลดลงทั้งสองวิชาอย่างเห็นได้ชัด คือปี 2542 วิชาคณิตศาสตร์มีอยู่ 467 คะแนน ซึ่งลดลงไป 26 คะแนน ในขณะที่วิชาวิทยาศาสตร์ในปี 2542 เด็กไทยเคยมี 482 คะแนน แต่ในปี 2550 ลดลงกว่าเดิมถึง 11 คะแนน (หนังสือพิมพ์โลกวันนี้, 2551) สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบ

การจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด จำนวน 84 โรงเรียน แยกเป็นสหวิทยาเขตจำนวน 11 สหวิทยาเขต ซึ่งสหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ก็เป็นหนึ่งในจำนวน 11 สหวิทยาเขต ประกอบไปด้วยโรงเรียนมัธยมศึกษาใน อำเภอบ้านไผ่ อำเภอบ้านแฮด และอำเภอบึงน้อยน้อย จำนวน 8 โรงเรียน ซึ่งยังมีปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการ ดังจะเห็นได้จากภาพรวมผลการประเมิน O-NET ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2553 ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 รวมทั้งสังกัดใน 5 วิชา มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา คือ ภาษาไทย คะแนนระดับเขตเฉลี่ยร้อยละ 35.82 ระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 42.61 คณิตศาสตร์คะแนนระดับเขต เฉลี่ยร้อยละ 10.97 ระดับประเทศ เฉลี่ยร้อยละ 14.99 วิทยาศาสตร์คะแนนระดับเขตเฉลี่ยร้อยละ 27.20 ระดับประเทศเฉลี่ย ร้อยละ 30.90 ภาษาอังกฤษคะแนนระดับเขตเฉลี่ยร้อยละ 14.25 ระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 19.22 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25, 2553)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาจึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ประกอบกับผู้วิจัยเป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานที่ในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้าน ว่ามีสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างไร เพื่อเป็นการหาแนวทางในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา และเป็นข้อมูลสารสนเทศที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานระดับสูงในการพิจารณาสนับสนุน ในด้านต่าง ๆ เพื่อการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

## ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. กรณศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในสหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จำนวน 8 แห่ง
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ขอบข่ายงานบริหารวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งมี 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) การนิเทศการเรียนรู้
3. ระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 18 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอนจำนวน 185 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างใน สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์, 2553) โดยเทียบสัดส่วนประชากรตามขนาดโรงเรียน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้

เป็นแบบสอบถาม คุณภาพของเครื่องมือ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.95 ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) และนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของครอนบาค (Cronbach Coefficient Alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.983 และเมื่อนำไปใช้จริงได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability) เท่ากับ 0.952 การวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเกิร์ต (Likert scale) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ข้อมูลตอนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ซึ่งลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเรียงลำดับความสำคัญของแนวทางในการบริหารงานวิชาการในแต่ละด้าน ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 หาแนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษา โดยเป็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสนทนา จำนวน 7 คน ที่คัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญในด้านบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการ จำนวน 2 คน ในวันที่ 15 มีนาคม 2555 ณ ห้องประชุมเล็กโรงเรียนบ้านไผ่ศึกษา อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 2 เป็นแบบบันทึกจากการสนทนากลุ่ม เพื่อจัดหมวดหมู่เพื่อหาความแตกต่าง ความเหมือนและความเชื่อมโยงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยวิธีการบรรยาย

## สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

### 1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลตามกรอบแนวคิดเพื่อนำเสนอผลของการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

### 1) สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ

(1) สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการนิเทศการศึกษา

(2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

### 2) แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

จากข้อมูลเชิงปริมาณ และจากการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาแนวทางในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้วิจัยขอสรุปข้อค้นพบดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีดังนี้ (1) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร (2) พัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร (3) ดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา (4) นำหลักสูตรสู่การจัดการศึกษาและนำหลักสูตรไปใช้ (5) นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา (6) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (7) จัดทำรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีดังนี้ (1) พัฒนาครูให้เข้าใจแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ (2) วิเคราะห์หลักสูตรและการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล (3) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (4) จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมสื่อการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (5) วัดและประเมินผลพร้อมนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (6) ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (7) จัดให้มี

การนิเทศการเรียนการสอน แก่ครูโดยเน้นการนิเทศแบบ กัลยาณมิตร ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้ มีดังนี้ (1) กำหนดระเบียบการวัดผลและ ประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา (2) วัดผล ประเมินผล เทียบโอนและอนุมัติผลการเรียน (3) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ (4) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัด ประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน (5) ติดตามตรวจสอบเอกสาร การวัดผลและประเมินผล ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีดังนี้ (1) พัฒนาครูและ ผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2) ส่งเสริมจัดหาและผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อใช้ใน กระบวนการจัดการเรียนรู้ (3) ใช้สื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (4) ติดตาม ประเมินผล การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ (5) ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา มีดังนี้ (1) สร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจแก่ครูและ ผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ (2) แต่งตั้ง คณะกรรมการ กำหนดหน้าที่ในกระบวนการนิเทศอย่าง ชัดเจน (3) ดำเนินการนิเทศภายในให้มีคุณภาพทั่วถึง ต่อเนื่อง เป็นระบบและมีกระบวนการ (4) สรุปผลการ นิเทศไปวางแผนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ (5) กำกับ ติดตามความก้าวหน้า หลังการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

## 2. อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาท พญาไผ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นการอภิปรายผลของการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ คือ

### 1) สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่

(1) สภาพการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษา สถานศึกษาในสหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ มีสภาพการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก โดยด้านที่มีสภาพการปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่

ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งให้เห็นว่าสถานศึกษาในสหวิทยาเขตปราสาทพญาไผ่ มีการดำเนินการเกี่ยวกับ การวัดผล ประเมินผลและ เทียบโอนผลการเรียน เนื่องจากเป็นขอบข่ายงานที่ได้ กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มีการกำหนดให้มีการวัดผลประเมิน ผลผู้เรียนตามสภาพจริงเพื่อตัดสินพัฒนาการทางการ เรียนของผู้เรียนแต่ละคน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545 หมวด 4 มาตรา 26 ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ด้วยเจตนารมณ์ และหลักการสำคัญดังกล่าว จึงต้องดำเนินการปฏิรูปการวัดผลประเมินผลของผู้เรียน ที่สามารถแสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้ และความสามารถ อย่างรอบด้านของผู้เรียนแต่ละคนได้และสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ สถานศึกษา ต้องกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผล ของสถานศึกษา จัดทำเอกสาร หลักฐานการศึกษา วัดผล ประเมิน ผลเทียบโอนประสบการณ์และอนุมัติผลการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้าน ต่าง ๆ รายปี ตัดสินผลการเรียน การเลื่อนชั้น และจบ การศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาในสหวิทยาเขตปราสาท พญาไผ่ จึงได้นำข้อมูลจากการวัดผล ประเมินผลมาปฏิบัติ ให้มีมาตรฐานมากขึ้น

ส่วนสภาพที่มีการปฏิบัติน้อยสุด คือการนิเทศ การศึกษา โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ประสพการณ์นิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับ สถานศึกษาอื่น การประเมินผลการจัดระบบการนิเทศ การศึกษาในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาขาดแคลน บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การนิเทศในสถานศึกษาและสถานศึกษาขาดแคลน บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการนิเทศ สอดคล้องกับ อรรถพล บันม้น (2550) ที่กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษายังมีปัญหาเกี่ยวกับการ นิเทศดังนี้ (1) ผู้บริหารบางคนให้ความสนใจกับงาน วิชาการน้อยเกินไปและยังไม่เห็นความจำเป็นของการ นิเทศภายในสถานศึกษา (2) สถานศึกษาขาดแคลน บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจเกี่ยวกับ

วิธีการนิเทศภายในสถานศึกษา (3) สถานศึกษาขาดข้อมูลเพื่อการวางแผนการนิเทศงานวิชาการในสถานศึกษา (4) ครูในสถานศึกษาไม่ยอมรับ เทคนิควิธี แนวความคิด เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (5) สถานศึกษาขาดแคลนบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่องานนิเทศ (6) ครูในสถานศึกษาไม่เข้าใจความหมาย และวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการนิเทศ (7) การจัดทำเป้าหมาย แผนงาน และโครงการ งานนิเทศในสถานศึกษาไม่เด่นชัด และมีการจัดทำน้อยมาก (8) เวลาในการปฏิบัติกรนิเทศของบุคลากรในสถานศึกษามีน้อยมาก เพราะแต่ละคนมีงานที่ต้องสอนมาก และมีงานที่ได้รับมอบหมายอื่น ๆ อีกนอกเหนือจากงานสอน (9) สถานศึกษาขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการดำเนินงานการนิเทศภายในสถานศึกษา

(2) ปัญหาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สถานศึกษาในสหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟมีปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยเฉพาะการติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตรและการจัดทำรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาและคณะผู้จัดทำหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำหลักสูตรไม่ชัดเจน เมื่อมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการอย่างเร่งรีบในระยะเวลาอันสั้น ทำให้คณะครูในโรงเรียนขาดความเชื่อมั่นในความถูกต้องตามเหมาะสมของหลักสูตรของตนเอง สอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2548) กล่าวว่าปัญหาอุปสรรคของการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 2 ประเด็นสำคัญ คือ การขาดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และการขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งปัญหาทั้งสองประการส่งผลต่อคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาที่สร้างขึ้น

ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนซึ่งสอดคล้อง

กับสภาพการปฏิบัติงาน ในด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งเป็นด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุดทำให้เป็นด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุดตามไปด้วย สอดคล้องกับ บุญเลี้ยง ทุมคำ (2542) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาในการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา มีสภาพการปฏิบัติงานโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นงานวัดผลและประเมินผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

## 2) แนวทางการบริหารวิชาการในสถานศึกษา

ผลจากการวิจัย พบว่า มีแนวทางที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลจากการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

### (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ผลจากการสนทนากลุ่มมีความสอดคล้องกับข้อค้นพบของผู้วิจัยในแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางดังนี้ (1) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร (2) พัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร (3) ดำเนินการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา (4) นำหลักสูตรสู่การจัดการศึกษาและนำหลักสูตรไปใช้ (5) นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรสถานศึกษา (6) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (7) จัดทำรายงานผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับดอกฝ้าย ทศเกตุ (2553) กล่าวว่าแนวทางการบริหารวิชาการด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ สถานศึกษาต้องมีการอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสถานศึกษาต้องเน้นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา โดยต้องมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการควบคุมให้มีการปรับปรุงหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาและสอดคล้องกับเสาวณี ตรีพุทธรัตน์ (2554) กล่าวว่าเมื่อพิจารณารูปแบบการพัฒนาหลักสูตร จะพบว่ามีลักษณะที่คล้าย ๆ กันอยู่ 5 ขั้นตอน คือ (1) การวิเคราะห์

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนสังคมและปรัชญาการศึกษา (2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (3) การกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนรู้ (4) การนำหลักสูตรไปใช้ (5) การประเมินผลหลักสูตร (6) การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

### (2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ผลจากการสนทนากลุ่มมีความสอดคล้องกับข้อค้นพบของผู้วิจัยในแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีแนวทางดังนี้ (1) พัฒนาครูให้เข้าใจแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ (2) วิเคราะห์หลักสูตรและการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล (3) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยออกแบบกิจกรรมที่หลากหลายเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (4) จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ (5) วัดและประเมินผล พร้อมนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ (6) ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ (7) จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน แก่ครูโดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550) กล่าวว่า บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ ทำเป็นรักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4) จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ครูและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

### (3) ด้านการวัดผล ประเมินผลและ

**เทียบโอนผลการเรียน** ผลจากการสนทนากลุ่มมีความสอดคล้องกับข้อค้นพบของผู้วิจัยในแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ซึ่งมีแนวทางดังนี้ (1) กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา (2) วัดผล ประเมินผล เทียบโอนและอนุมัติผลการเรียน (3) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ (4) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัด ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน (5) ติดตามตรวจสอบเอกสารการวัดผลและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550) กล่าวว่า บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน คือ (1) กำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ (2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา (3) วัดผลประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้และอนุมัติผลการเรียน (4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกชั้นและจัดให้มีการซ่อมเสริม กรณีที่นักเรียนไม่ผ่านการประเมิน (5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล (6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียน การสอน (7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่าง ๆ รายปี/รายภาค และตัดสินผลการเรียน การเลื่อนชั้น และจบการศึกษา (8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่ คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษา ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เมื่อคณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียนแล้วให้เสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

### (4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ

**เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา** ผลจากการสนทนากลุ่มมีความสอดคล้องกับข้อค้นพบของผู้วิจัยในแนวทางการ

บริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งมีแนวทางดังนี้ (1) พัฒนาครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (2) ส่งเสริมจัดหาและผลิตสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อใช้ในการกระบวนการจัดการเรียนรู้ (3) ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (4) ติดตาม ประเมินผล การใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ (5) ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับ สุวิทย์ สุทาลา (2552) กล่าวว่าแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ควรมีการประชุมวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน และมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ส่งเสริมให้มีการประกวดสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษนักเรียน มีการนิเทศติดตามสื่อในชั้นเรียนแล้วนำผลที่พบมาปรับปรุงแก้ไข และวางแผนพัฒนาต่อไป

**(5) ด้านการนิเทศการศึกษา** ผลจากการสนทนากลุ่มมีความสอดคล้องกับข้อค้นพบของผู้วิจัยในแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีแนวทางดังนี้ (1) สร้างความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศ (2) แต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดหน้าที่ในกระบวนการนิเทศอย่างชัดเจน (3) ดำเนินการนิเทศภายในให้มีคุณภาพทั่วถึงต่อเนื่อง เป็นระบบและมีกระบวนการ (4) สรุปผลการนิเทศ ไปวางแผนเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ (5) กำกับติดตามความก้าวหน้า หลังการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวณี ตรีพุทธรัตน์ (2554) ได้กำหนดกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา (2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก (3) การปฏิบัติการณ์นิเทศ (4) การประเมินผลและการรายงานผล และสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550) กล่าวว่าบทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษาด้านการนิเทศการศึกษา คือ (1) สร้างความตระหนัก

ให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายใน ว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล การนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนและตัวครูเอง (2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ (3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

### ข้อเสนอแนะ

#### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการนิเทศ เพราะจากข้อค้นพบจากการวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษา เป็นด้านที่มีสภาพการปฏิบัติน้อยที่สุด

2) ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเนื่องจาก จากข้อค้นพบจากการวิจัยเป็นด้านที่มีปัญหามากที่สุด

3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ควรนำผลการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารวิชาการไปใช้ในการวางแผน การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการสนับสนุนการบริหารงานวิชาการในสหวิทยาเขตอื่นเพื่อพัฒนางานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

#### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของการบริหารงานวิชาการในลักษณะที่เป็นการศึกษาแบบกรณีศึกษา หรือการศึกษาแบบงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ครอบคลุมการบริหารงานวิชาการยิ่งขึ้น

2) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับขอบข่ายของวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มเติม ในกรอบแนวคิดที่มีองค์ประกอบของขอบข่ายงานที่เพิ่มขึ้น เช่น การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา  
เป็นต้น

3) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่ม  
ตัวอย่างในสหวิทยาเขตปราสาทพญาไฟสำนักงานเขต  
พื้นที่มัธยมศึกษา เขต 25 เท่านั้นผลการศึกษามีขอบเขต  
จำกัด เพื่อให้เกิดผลเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารงาน

วิชาการอย่างครอบคลุม จึงควรมีการศึกษาในเรื่อง  
เดียวกันนี้ทั่วทั้งเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำผลการศึกษา  
วิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของ  
สำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพ  
ยิ่งขึ้น

### เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545**.  
กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- \_\_\_\_\_. (2550). **กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. ค้นเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://www.kormor.obec.go.th/kod/kod074.pdf>.
- ดอกฝ้าย ทศเกตุ. (2553). **แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2548). **การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา: พื้นที่ยังไปไม่ถึง**. ค้นเมื่อ 12 เมษายน 2555, จาก <http://ci.psu.ac.th/article/04-09-2548-21-46-28.doc>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมคำ. (2542). **การศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวิทย์ สุทาลา. (2552). **การบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ภาคเหนือตอนบน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เสาวณี ตรีพุทธรัตน์. (2554). **การบริหารงานวิชาการ**. ขอนแก่น: สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สัมพันธ์ พันธุ์ฤกษ์. (2553). **สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย**. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. (2553). **ผลการสอบ O-NET ประจำปีการศึกษา 2553**. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2555, จาก <http://www.kksec.go.th/web/site/sm/O-NET53.html>.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). **บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ**. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.
- หนังสือพิมพ์โลกวันนี้. (2551). **'คณิต-วิทย์'เด็กไทยล้ำหลัง**. ค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2555, จาก [http://www.dailyworldtoday.com/columblank.php?colum\\_id=18198](http://www.dailyworldtoday.com/columblank.php?colum_id=18198).
- อรรถพล ปิ่นม้น. (2550). **ปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.